

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

№8 (24), серпень 2009 року

Макроекономічний прогноз України: оновлена версія

Чи пройшла українська економіка дно кризи?

Період прогнозування: 2009 та 2010 роки

Дата закінчення прогнозу: 21 серпня 2009 року

Автори:

Олександра Бетлій, Алла Кобилянська, Віталій Кравчук, Дмитро
Науменко, Катерина Пількевич, Роман Возняк

Рецензент: Ігор Бураковський

Ключові показники прогнозу

	2005	2006	2007	2008E	2009E	2010F
Реальний ВВП, % дпр	2,7	7,3	7,6	2,1	-14,1	3,9
Доходи Зведеного бюджету, млрд. грн.	134	172	220	298	276 ↑	310 ↑
Баланс Зведеного бюджету, % від ВВП	-1,8	-0,7	-1,1	-1,5	-5,4 ↑	-2,9 ↓
Баланс поточного рахунку, % від ВВП	2,5	-1,6	-5,9	-12,9	-1,9 ↓	0,7 ↓
Чистий притік ПІІ, млрд. дол. США	7,5	5,7	9,2	9,7	5,0	8,0
Грошова маса	193	259	391	513	510 ↓	558 ↓
ІСЦ, % дпр, сер. за період	13,5	8,0	12,8	25,2	15,9 ↓	14,1 ↓

Примітка: E – оцінка, F – прогноз, дпр – до попереднього року

↓ – якщо прогноз було погіршено ↑ – якщо прогноз було покращено

Джерело: Держкомстат, НБУ, Державне казначейство, розрахунки та прогнози ІЕД

РЕЗЮМЕ

ВВП: Ми зберегли нашу попередню оцінку скорочення реального ВВП на 14,1% у 2009 році. Зростання реального ВВП очікується на рівні 3,9% у 2010 році на фоні дуже низької статистичної бази. (див. с. 3)

Наявні доходи та безробіття: Реальні наявні доходи домогосподарств за нашою оцінкою скоротяться на 12,3% у 2009 році та незначною мірою зростуть на 0,3% у 2010 році. Рівень безробіття, визначеного за методологію МОП, досягне 9,5% від економічно активного населення у віці 15-70 років у 2009 році та дещо знизиться до 8,8% наступного року. (див. с. 4)

Фіскальні показники: Доходи зведеного бюджету знизяться по відношенню до ВВП до 31,1% у 2009 році. Дефіцит Зведеного бюджету за нашими оцінками досягне 5,4% від ВВП без врахування коштів на рекапіталізацію банків. Дефіцит буде профінансовано переважно за рахунок позик МВФ та внутрішніх державних запозичень. У 2010 році доходи зведеного бюджету за прогнозом скоротяться до 28,7% від ВВП, а дефіцит становитиме 2,9% від ВВП. (див. с. 4)

Платіжний баланс: Рахунок поточних операцій матиме дефіцит у сумі 1,9 млрд. дол. США (1,6% від ВВП) у 2009 році, який у 2010 році зміниться на профіцит у сумі 0,7 млрд. дол. США (0,5% від ВВП). Значний відтік коштів за статтею «інші інвестиції» зумовить формування дефіциту рахунку фінансових операцій у 2009 та 2010 роках. (див. с. 5)

Монетарний огляд: Очікується, що пропозиція грошей у 2009 році залишиться близькою до рівня 2008 року, однак відновить своє зростання у 2010 році. Обмінний курс гривні буде в середньому 8,02 грн. за дол. США у 2009 році та 8,03 грн. за долар США у 2010 році. Інфляція споживчих цін сповільниться, але залишиться високою на рівні 15,9% в середньому за 2009 рік та 14,1% у 2010 році. (див. с. 6)

Песимістичний сценарій: Пізніше, ніж очікується за базовим сценарієм, відновлення світової економіки надалі зумовлюватиме низький попит на український експорт та обмежений доступ до іноземного капіталу. Внаслідок цього за песимістичного сценарію реальний ВВП скоротиться на 17,0% у 2009 році та незначне зростання на 0,6% у 2010 році.

Оптимістичний сценарій: Якщо економічна активність в Україні відновиться швидше, реальний ВВП за нашими оцінками скоротиться на 12,6% у 2009 році та зросте на 8,5% у 2010 році.

Макроекономічний прогноз України: оновлена версія

Макроекономіка: Зовнішній попит є локомотивом економічного поживлення у 2009 році

ВВП: Останні дані Держкомстату підтвердили наші очікування та припущення. Рівень економічного падіння у другому кварталі сповільнився до 18,0% дпр із 20,3% дпр протягом перших трьох місяців року. Економічний розвиток у головних галузях у липні окреслює подальше покращення ситуації, що може свідчити про проходження дна кризи. Тому ІЕД зберіг свій прогноз падіння реального ВВП на рівні 14,1% у 2009 році та очікування помірному відновлення зростання реального ВВП на 3,9% у 2010 році.

Попит: Падіння реальних доходів домогосподарств, значні обсяги виплати кредитів та обмежений доступ до кредитів залишаються головними чинниками, що спричиняють скорочення реального кінцевого приватного споживання у 2009 році. Окрім цього домогосподарства продовжують нарощувати запаси доларів США через очікування падіння обмінного курсу гривні, що ще більше обмежує споживання. У той же час ми дещо покращили свій прогноз кінцевого приватного споживання через трохи нижчі, ніж раніше очікувалось, темпи споживчої інфляції. Таким чином, за розрахунками Інституту кінцеве приватне споживання домогосподарств скоротиться у 2009 році на 18,1% у реальному вимірі. У 2010 році реальне приватне кінцеве споживання виросте на 2,0% завдяки збільшенню доходів та меншому навантаженню на домогосподарства, пов'язаному з поверненням кредитів.

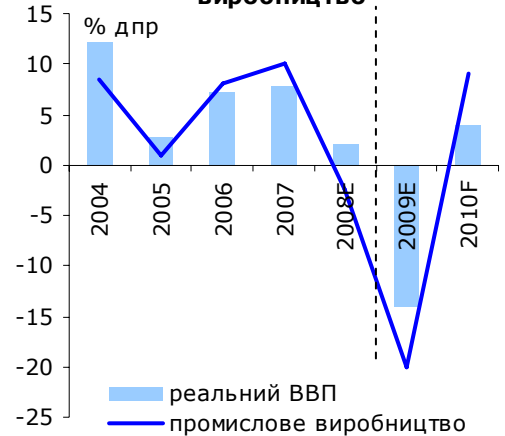
Ми понизили прогноз зменшення реального нагромадження основного капіталу до 42,0% у 2009 році через дещо більше, ніж ми очікували раніше, падіння капітальних інвестицій у другому кварталі цього року. Це пояснюється тим, що іноземні інвестори та населення знано скоротили свою інвестиційну активність внаслідок високих економічних ризиків та низьких доходів, відповідно. Запуск нових інвестиційних проектів до президентських виборів у січні буде малоімовірним, тоді як реалізація поточних проектів буде залежати від фінансового стану підприємств. Економічне відновлення у 2010 році дозволить компанії та уряду збільшити інвестиції в інфраструктурні проекти та технічне переозброєння виробництва. Тому очікується, що реальне нагромадження основного капіталу зросте на 9,3% у 2010 році.

Починаючи з червня, ситуація на зовнішніх ринках поступово покращується, що створює сприятливі перспективи для українських експортерів щонайменше до кінця вересня. Ми очікуємо поступове збільшення експорту в усіх групах товарів порівняно з першою половиною року. За таких умов ІЕД оцінює скорочення реального експорту на 21,6% у 2009 році, тоді як у 2010 році матиме місце його помірне відновлення на рівні 6,1%. У той же час реальний імпорт усіх товарних груп окрім хімічної продукції та продуктів харчування виросте у другому кварталі на фоні покращення ділової активності та споживчих настроїв. За очікуваннями ІЕД, реальний імпорт скоротиться на 39,7% у 2009 році і виросте на 10,4% у 2010 році.

Виробництво: Як і раніше, найбільше падіння реальної валової доданої вартості очікується у будівництві (на 41,5%). Ми переглянули прогноз падіння у промисловості з врахуванням скорочення виробництва алкогольних виробів та мінеральних добрив у липні, якого ми не очікували раніше. Як наслідок, реальна додана вартість у переробній промисловості за прогнозом зменшиться на 24,4% у 2009 році. У той же час ми зменшили прогноз скорочення реальної доданої вартості у сільському господарстві до 6,8% у 2009 році через вищий, ніж раніше очікувалось, урожай технічних культур.

Ми зберігаємо наш прогноз зростання реальної доданої вартості у 2010 році. Найбільше зростання очікується у переробній

Реальний ВВП та промислове виробництво

Примітка: Е - оцінка, F - прогноз

Джерело: Держкомстат, розрахунки ІЕД

Внесок до зростання реального ВВП, за методом кінцевого використання

Подано як відсоткові пункти зростання ВВП

	Пес.	Баз.	Опт.
2009			
Реальний ВВП	-17,0	-14,1	-12,6
<i>Внески:</i>			
Приватне споживання	-12,7	-11,6	-10,2
Державне споживання	-0,5	-0,5	0,4
Валове нагромадження основного капіталу	-11,8	-11,5	-10,9
Запаси	-4,3	-3,4	-3,4
Чистий експорт	12,5	13,1	12,3
2010			
Реальний ВВП	0,6	3,9	8,5
<i>Внески:</i>			
Приватне споживання	-3,0	1,3	6,7
Державне споживання	-0,1	0,5	0,3
Валове нагромадження основного капіталу	1,1	1,7	2,2
Запаси	3,2	2,1	2,0
Чистий експорт	-0,7	-1,7	-2,5

Джерело: розрахунки ІЕД

Примітка: Е - оцінка, F - прогноз

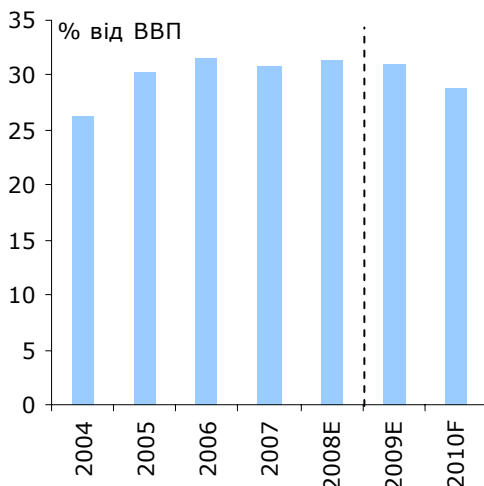
Джерело: Держкомстат, розрахунки ІЕД

Доходи та безробіття за різними сценаріями

	Пес.	Баз.	Опт.
2009			
Реальні наявні доходи домогосподарств % дпр	-15,9	-12,5	-10,3
Рівень безробіття,* %	11,0	9,5	9,0
2010			
Реальні наявні доходи домогосподарств % дпр	-6,0	0,3	3,0
Рівень безробіття,* %	10,5	8,8	8,0

Примітка: * визначений за методологією МОП, у відсотках до економічно активного населення у віці 15-70 років)

Джерело: розрахунки ІЕД

Доходи зведеного бюджету

Примітка: Е - оцінка, F - прогноз

Джерело: Звіти Держказначейства, розрахунки ІЕД

промисловості на рівні 10,3%, що зумовлюється, головним чином, високим зовнішнім попитом та внутрішнім інвестиційним попитом. Інші сектори також збільшать обсяги випуску, хоча їм не вдасться досягнути докризових рівнів виробництва.

Песимістичний сценарій: Зменшення зовнішнього попиту на українську продукцію залишається одним з головних економічних ризиків у 2009 році. За ризиковим сценарієм реальний ВВП зменшиться на 17,0% у 2009 році з невеликим відновленням на рівні 0,6% у 2010 році.

Оптимістичний сценарій: За оптимістичним сценарієм українські економічні агенти відновлять свою економічну активність більшою мірою, ніж це очікується за базовим сценарієм. Тому реальний ВВП впаде на 12,6% у 2009 році та зросте на 8,5% у 2010 році.

Наявні доходи та безробіття: Реальні наявні доходи домогосподарств зростуть лише на 0,3% в 2010 році

Домогосподарства: Ми зберігаємо наш попередній прогноз динаміки реальних наявних доходів домогосподарств та безробіття у 2009 році. Ринок праці залишається слабким, що позначається на помірному зростанні номінальної заробітної плати. Рівень безробіття (методологія МОП) серед економічно активного населення у віці 15-70 років складе 9,5%. Ми надалі припускаємо, що уряд не буде збільшувати мінімальні соціальні стандарти понад вже затверджені рівні. В результаті очікується скорочення доходів від соціальної допомоги у реальному вимірі. Відповідно, реальні наявні доходи домогосподарств скоротяться на 12,5% у 2009 році.

Як і раніше, у 2010 році ми прогнозуємо зростання всіх компонентів доходу домогосподарств у номінальному виразі. За очікуваннями доходи від заробітної плати незначно зростуть у реальному виразі. Відповідно, ми прогнозуємо зростання реального наявного доходу лише на 0,3% наступного року.

Песимістичний сценарій: За песимістичного сценарію реальні наявні доходи домогосподарств знизяться на 15,9% у 2009 році і скоротяться надалі на 6,0% у 2010 році.

Оптимістичний сценарій: Швидше відновлення економіки призведе до меншого скорочення реальних наявних доходів домогосподарств на 10,3% у 2009 році та їх зростання на 3,0% у 2010 році.

Фіскальні показники: Дефіцит Зведеного бюджету у 2010 році залишиться високим на рівні 2,9% від ВВП

Показники Зведеного бюджету: Ми дещо покращили прогноз доходів Зведеного бюджету на 2009 рік до 276 млрд. грн. завдяки очікуваному трансферту поточних прибутків НБУ до Державного бюджету. Зокрема, відповідно до затвердженого закону НБУ зобов'язаний спрямувати 9,8 млрд. грн. в Державний бюджет. Ці кошти насамперед призначено на фінансування проектів в рамках підготовки до Євро-2012. Водночас, за нашими припущеннями лише половину цієї суми буде насправді перераховано до бюджету і витрачено до кінця 2009 року. Тому капітальні видатки Зведеного бюджету за оцінками ІЕД залишаться низькими на рівні 2,0% від ВВП.

Дефіцит Зведеного бюджету у 2009 році ми очікуємо на рівні 5,4% від ВВП (без врахування коштів на рекапіталізацію банків). Його буде профінансовано переважно за рахунок позик МВФ та внутрішніх державних запозичень.

На 2010 рік очікується, що доходи Зведеного бюджету досягнуть 310 млрд. грн. (28,7% від ВВП) завдяки економічному зростанню. Дефіцит бюджету залишиться високим – на рівні 2,9% від ВВП – та буде переважно фінансуватиметься за рахунок внутрішніх державних запозичень. Більше того, ми очікуємо приватизації кількох великих підприємств. Значна частка поточних видатків на фоні потреби збільшити заробітну плату в бюджетній сфері та підвищити соціальні стандарти не дозволить уряду значно

збільшити капітальні видатки. Отже, капітальні видатки Зведеного бюджету становитимуть 3,0% від ВВП у 2010 році.

Песимістичний сценарій: У 2009 році гірша, ніж ми очікуємо за базовим сценарієм, економічна ситуація створить додатковий тиск на фінансові позиції уряду. В результаті цього доходи Зведеного бюджету скоротяться до 264 млрд. грн. у 2009 році, а дефіцит буде близьким до оцінки за базового сценарію. У 2010 році за цим сценарієм доходи бюджету зростуть до 305 млрд. грн.

Оптимістичний сценарій: За оптимістичного сценарію ми оцінюємо доходи Зведеного бюджету у сумі 295 млрд. грн. у 2009 році. Дефіцит становитиме 4,9% від ВВП. У 2010 році доходи Зведеного бюджету за прогнозом досягнуть 340 млрд. грн.

Платіжний баланс: Дефіцит поточного рахунку досягне 1,7% від ВВП в 2009 році

Поточний рахунок: Як і раніше, ми очікуємо на скорочення дефіциту поточного рахунку протягом останніх місяців 2009 року, оскільки дефіцит торгівлі товарами буде переважно компенсовано за рахунок профіциту торгівлі послугами. Проте, з урахуванням останніх даних, ми погіршили прогноз торговельного балансу на 2009 рік. Таким чином, очікується, що дефіцит поточного рахунку зменшиться до 1,9 млрд. дол. США (1,7% від ВВП) у 2009 році. У 2010 році баланс поточного рахунку стане позитивним і становитиме 0,7 млрд. дол. США (0,5% від ВВП).

В січні-липні номінальні обсяги імпорту та експорту суттєво скоротились (відповідно на 53,5% та 48,5% дпр в доларовому еквіваленті). Імпорт зменшився через скорочення попиту, девальвацію гривні та адміністративні обмеження, а зниження експорту відбувалось внаслідок падіння попиту та цін. Як і раніше, ми очікуємо скорочення темпів падіння і імпорту і експорту наприкінці року. Водночас, ми переглянули в сторону зменшення величину падіння імпорту, ніж очікувалось, скорочення імпорту продуктів хімічної промисловості. В результаті у 2009 році імпорт товарів впаде на 46,4% в доларовому еквіваленті. Прогноз падіння експорту товарів становить 40,2% у 2009 році.

Експорт та імпорт товарів відновлять своє зростання (на 17,9% та 15,5% в доларовому еквіваленті, відповідно) у 2010 році. В результаті дефіцит торгівлі товарами становитиме 4,9 млрд. дол. США у 2009 році та 4,7 млрд. дол. США у 2010 році.

Ми зберегли наш прогноз скорочення імпорту та експорту послуг у 2009 році на рівні 24,2% та 19,1% в доларовому еквіваленті. У 2010 році вони зростуть відповідно на 11,4% та 14,7%. Як результат, профіцит торгівлі послугами становитиме 2,7 млрд. дол. США та 3,5 млрд. дол. США відповідно у 2009 та 2010 роках.

Чистий притік поточних трансфертів скоротиться до 2,7 млрд. дол. США у 2009 році та зросте до 3,2 млрд. дол. США у 2010 році. Очікується, що чистий відтік доходів сягне 2,4 млрд. дол. США у 2009 році та зменшиться до 1,3 млрд. дол. США у 2010 році.

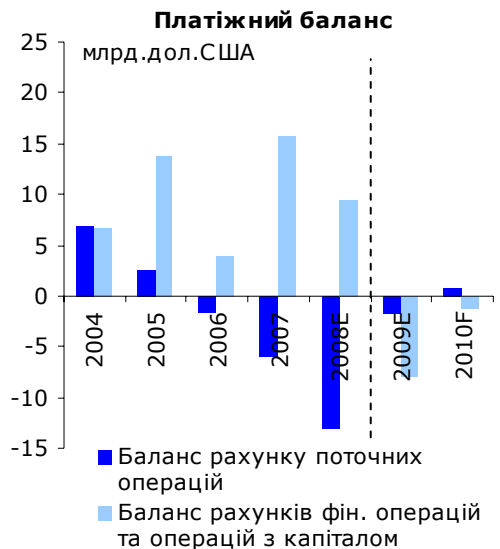
Фінансовий рахунок та рахунок операцій з капіталом: В січні-липні дефіцит фінансового рахунку досягнув 7,0 млрд. дол. США через суттєві виплати по боргам, а також купівлю валюти населенням. Незважаючи на це, ми зберегли наше припущення стосовно рекапіталізації українських банків іноземними власниками, а також часткової реструктуризації зовнішнього боргу. Відтік інших інвестицій залишається суттєвим. Загалом, дефіцит фінансового рахунку прогнозується на рівні 8,0 млрд. дол. США у 2009 році. У 2010 році дефіцит фінансового рахунку скоротиться до 1,1 млрд. дол. США завдяки відновленню активності іноземних інвесторів.

Песимістичний сценарій: За песимістичного сценарію баланс поточного рахунку буде негативним у 2009 та 2010 роках на рівні 3,8 млрд. дол. США та 2,4 млрд. дол. США, відповідно. Дефіцит фінансового рахунку становитиме 8,6 млрд. дол. США у 2009 році та 4,2 млрд. дол. США у 2010 році.

Фіскальні показники за різними сценаріями % від ВВП

	Пес.	Баз.	Опт.
2009			
Доходи зведеного бюджету	29,8	31,1	32,1
Капітальні видатки зведеного бюджету	1,1	2,0	3,4
Дефіцит зведеного бюджету	5,3	5,4	4,9
2010			
Доходи зведеного бюджету	29,5	28,7	29,2
Капітальні видатки зведеного бюджету	2,8	3,0	3,6
Дефіцит зведеного бюджету	2,3	2,9	2,0

Джерело: розрахунки ІЕД

Примітка: Е - оцінка, F - прогноз

Джерело: НБУ, розрахунки ІЕД

Показники платіжного балансу за різними сценаріями

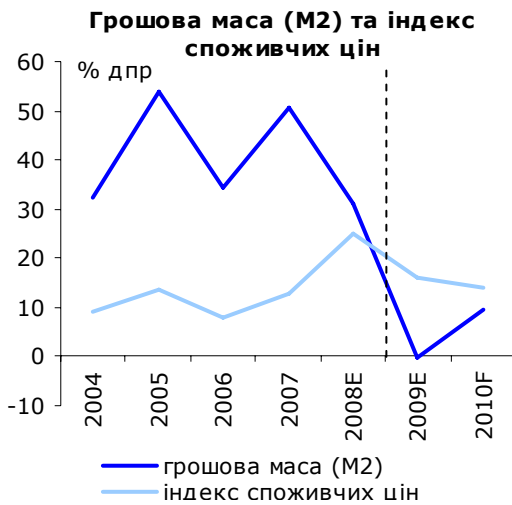
млрд. дол. США

	Пес.	Баз.	Опт.
2009			
Рахунок поточних операцій	-3,8	-1,9	-0,5
Рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій	-8,6	-8,0	-7,5
2010			
Рахунок поточних операцій	-2,4	0,7	1,1
Рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій	-4,2	-1,1	0,6

Джерело: розрахунки ІЕД

Оптимістичний сценарій: Більш суттєве відновлення міжнародної торгівлі призведе до вищого, ніж за базового сценарію, профіциту поточного рахунку у 2010 році (на рівні 1,1 млрд. дол. США). Що стосується фінансового рахунку, то очікується виникнення ширших можливостей для реструктуризації боргів та нові кредити.

Монетарний огляд: Споживча інфляція буде залишатись високою в 2009 та 2010 роках

Примітка: E - оцінка, F - прогноз

Джерело: НБУ, Держкомстат, розрахунки ІЕД

Грошові агрегати. Зростання грошової маси сповільнилось до 1,1% дпр в липні 2009 року порівняно з 30,2% в грудні 2008 року. Очікується, що вона незначно впаде за підсумками 2009 року, а саме на 0,4%. Хоча монетарна база буде повільно зростати, грошовий мультиплікатор зменшиться через високу частку готівки у грошовій масі. Вимоги банків до приватного сектору впадуть на 1,1% до 746 млрд. грн. В 2010 році прогнозується зростання вимог банків до приватного сектору на 6,8%. Крім того економічна активність дещо покращиться і банки отримають нові вклади. Таким чином, ми прогнозуємо, що грошова маса зросте на 9,4% в 2010.

Інфляція. В липні 2009 року зростання споживчих цін прискорилося до 15,5% порівняно з 14,7% дпр в травні частково через вплив низької статистичної бази. Крім того інфляційні очікування залишались високими, сприяючи підвищенню цін. Поряд з оголошеним підвищенням тарифів на газ та очікуваним підвищенням тарифів на інші комунальні послуги вони визначатимуть інфляцію і протягом решти року. Водночас, ми припускаємо, що помірне зростання соціальних стандартів дещо обмежить зростання інфляції. Отже, інфляція прогнозується на рівні 15,9% в середньому за 2009 рік та 14,6% дпр в грудні. В 2010 році споживчий попит залишатиметься відносно слабким, хоча, очікується, що соціальні стандарти будуть проіндексовані на величину офіційного прогнозу інфляції. Однак інфляційні очікування будуть високими через погані споживчі настрої. Таким чином, за прогнозом, зростання ІСЦ уповільниться до 14,1% в середньому за 2010 рік та до 12,1% дпр в грудні.

Обмінний курс. Курс гривні до долара США на міжбанківському ринку почав послаблюватись в кінці липня. Однак НБУ утримував офіційний обмінний курс гривні на нижній межі проміжку в $\pm 2\%$ від міжбанківського курсу. Таким чином, ми поки що не змінили прогноз середнього офіційного курсу на рівні 8,02 грн. за дол. США в 2009 році. У 2010 році ми очікуємо відновлення експорту та прискорення активності іноземних інвесторів. Профіцит рахунку поточних операцій компенсуватиме чистий відтік по фінансовому рахунку. Тому, ми очікуємо поступової ревальвації гривні у 2010 році. Як результат, офіційний обмінний курс прогнозується на рівні 8,03 грн. за дол. США у середньому за 2010 рік і 7,80 грн. за дол. США на кінець року.

Песимістичний сценарій. Триваліша, ніж ми очікуємо за базового сценарію, світова економічна криза обмежить притік іноземного капіталу та призведе до більшого фінансування дефіциту бюджету за допомогою НБУ. Як результат, інфляція прискориться до 17,0% та 23,4% в середньому за 2009 та 2010 роки, відповідно. Курс гривні досягне 8,95 грн. за дол. США в середньому за 2009 рік і надалі знеціниться до 12,53 грн. за дол. США у 2010 році.

Оптимістичний сценарій. Якщо відновлення економічного зростання буде сильнішим, ніж ми очікуємо, то інфляція у 2010 році буде вищою, ніж за базового сценарію (14,4% дпр у грудні) завдяки більшому попиту. Ми очікуємо послаблення попиту на іноземну валюту завдяки зростанню довіри до гривні. Тому обмінний курс становитиме 7,87 грн. за дол. США та 7,63 грн. за дол. США в середньому за 2009 та 2010 роки, відповідно.

Монетарні показники за різними сценаріями

	Пес.	Баз.	Опт.
2009			
ІСЦ, % сер.	17,0	15,9	15,8
Грошова маса, % дпр	10,1	-0,4	-3,2
Офіційний валютний курс, грн. за дол. США, сер.	8,95	8,02	7,87
2010			
ІСЦ, % сер.	25,3	14,1	14,7
Грошова маса, % дпр	4,9	9,4	11,5
Офіційний валютний курс, грн. за дол. США, сер.	12,53	8,03	7,63

Джерело: розрахунки ІЕД

ПРИПУЩЕННЯ ПРОГНОЗУ

БАЗОВИЙ та ОПТИМІСТИЧНИЙ сценарії

За оптимістичним сценарієм ми припускаємо вищі споживчі та ділові очікування, ніж за базовим сценарієм. Інші припущення не відрізняються

- Світова економіка не зазнає чергової хвилі кризи в другому півріччі 2009 р. та у 2010 р.
- Україна разом з Польщею проведуть чемпіонат ЄВРО-2012, що створить стимули для інвестицій в інфраструктурні проекти.
- Світові ціни на нафту (*Brent*) у середньому за 2009 р. становитимуть 60 доларів США за барель і досягнуть 65-75 доларів США за барель у середньому за 2010 р.
- Світові ціни на метал (FOB *Чорне море*) почнуть зростати з осені 2009 р.
- Зовнішній попит на продукцію металургії буде слабким у другій половині 2009 р. і частково відновиться у 2010 р.
- Попит на продукцію українського машинобудування залишатиметься слабким в країнах СНД у другій половині 2009 р., але відновиться у 2010 р.
- Заборгованість з відшкодування ПДВ накопичуватиметься у 2009 р. та дещо скоротиться у 2010 р.
- Авансові платежі податку з прибутків підприємств будуть меншими у другій половині 2009 р. та в 2010 р.
- Соціальні стандарти не зростуть понад рівень, передбачений у Законі «Про Державний бюджет на 2009 рік», ухваленому 26 грудня 2008 р.
- У 2010 р. прожитковий мінімум, а, отже, і мінімальну зарплату та мінімальну пенсію буде проіндексовано на рівень офіційно прогнозованої інфляції на 2010 р.
- Програми соціальної допомоги та державної підтримки будуть дещо упорядковані у 2009 та 2010 рр.
- Частка тіньової економіки виросте у 2009 році, але дещо скоротиться у 2010 р.
- Тарифи на комунальні послуги, газ та електроенергію будуть підвищені у 2009 та 2010 р.
- Уряд приватизує Одеський припортовий завод у 2009 р., а у 2010 р. продасть деякі інші великі компанії.
- Уряд отримає позики від Світового банку та ЄБРР у 2009 та 2010 рр.
- НБУ продовжить інтервенції у другій половині 2009 р. та у 2010 р. з метою згладжування коливань валютного курсу, але їх обсяги будуть незначними.
- У 2009 р. фінансовий сектор функціонуватиме, оскільки виплати за депозитами будуть гарантуватись у повному обсязі, а НБУ та уряд підтримають більшість великих банків, які відчуватимуть проблеми.
- У реальному секторі не відбудеться масових дефолтів у 2009 та 2010 рр.

Песимістичний сценарій (припущення, що відрізняються від БАЗОВОГО та ОПТИМІСТИЧНОГО сценарію)

- Світова економіка почне зростати у вимірі квартал до кварталу у другому кварталі 2010 р.
- Україна втратить право на проведення матчів фінальної частини ЄВРО-2012.
- Світові ціни на нафту (*Brent*) становитимуть 55 доларів США за барель у 2009 р. і досягнуть 65 доларів США за барель у 2010 р.
- Світові ціни на метал (FOB *Чорне море*) почнуть зростати з середини 2010 р.
- Зовнішній попит на продукцію машинобудування залишатиметься низьким до кінця 2010 р.
- Погодні умови в Україні не будуть сприятливими для вирощування зерна.
- Зобов'язання по відшкодуванню простроченої заборгованості по ПДВ накопичуватимуться у 2010 р.
- Заборгованість зі сплати податків зростатиме протягом усього прогнозного періоду.
- Соціальні стандарти будуть збільшені понад рівень офіційно прогнозованої на 2010 р. інфляції.
- Уряд не приватизує Одеський припортовий завод у 2009 р. Приватизацію не проводитимуть у 2010 р.
- Економіка постраждає від масових кредитних дефолтів у реальному секторі у другій половині 2009 р. та у 2010 р.
- Фінансовий сектор понесе значні збитки, і кілька великих банків припинять своє існування у другій половині 2009 р. та у 2010 р.
- МВФ відмовиться від співпраці з Україною і не надасть чергових траншей кредиту.

ТАБЛИЦІ
Таблиця 1. Національні рахунки (ВВП)

		2006	2007	2008E	2009E	2010F
Номінальний ВВП	млрд. грн.	537,7	712,9	949,9	888,3	1079,3
	млрд. дол. США	106,5	141,2	180,3	110,8	134,5
Реальний ВВП	% дпр	7,3	7,6	2,1	-14,1	3,9
ВВП за категоріями витрат, реальне зростання						
Приватне споживання	% дпр	15,9	17,1	11,8	-18,1	2,0
Державне споживання	% дпр	2,7	2,8	0,4	-2,7	2,3
Валове нагромадження основного капіталу	% дпр	21,2	24,8	1,6	-42,0	9,3
Експорт товарів та послуг	% дпр	-5,6	3,2	5,2	-21,6	6,1
Імпорт товарів та послуг	% дпр	6,8	19,9	17,1	-39,7	10,4
ВВП за видами економічної діяльності, реальне зростання						
Сільське господарство	% дпр	2,0	-5,0	17,2	-6,8	3,6
Добувна промисловість	% дпр	9,9	4,1	-1,5	-7,4	5,3
Переробна промисловість	% дпр	9,2	12,8	-2,3	-24,4	10,3
Виробництво/розподіл електроенергії, газу, води	% дпр	0,1	1,3	-4,8	-15,5	8,4
Будівництво	% дпр	0,3	13,2	-17,5	-41,5	8,9
Оптова та роздрібна торгівля, ремонт	% дпр	17,7	20,6	1,8	-16,6	8,1
Транспорт	% дпр	7,6	11,0	7,1	-13,1	7,1
Освіта	% дпр	2,1	4,3	-0,4	-1,9	-1,0
Охорона здоров'я	% дпр	2,4	-0,4	-0,4	-3,1	-1,2
Інша діяльність	% дпр	5,7	6,0	1,9	-1,0	0,2
Послуги фінансових посередників	% дпр	59,6	30,0	-2,6	-4,0	25,0
Податки за вирахуванням субсидій на продукти	% дпр	13,4	4,9	8,0	-24,1	2,2

Таблиця 2. Наявні доходи на рівень безробіття

		2006	2007	2008E	2009E	2010F
Реальні наявні доходи	% дпр	11,8	14,8	10,3	-12,5	0,3
Рівень безробіття (методологія МОП, до економічно активного населення у віці 15-70 років)	%	6,8	6,4	6,4	9,5	8,8

Таблиця 3. Показники зведеного бюджету

		2006	2007	2008E	2009E	2010F
Доходи Зведеного бюджету	млрд. грн.	171,7	219,9	297,8	276,0	310,3
	% від ВВП	31,6	30,8	31,4	31,1	28,7
Надходження від ППП	млрд. грн.	26,2	34,4	47,9	30,4	41,8
	% від ВВП	4,8	4,8	5,0	3,4	3,9
Надходження від ПДВ	млрд. грн.	50,4	59,4	92,1	85,7	96,5
	% від ВВП	9,3	8,3	9,7	9,6	8,9
Надходження від ПДФО	млрд. грн.	22,8	34,8	45,9	44,4	43,3
	% від ВВП	4,2	4,9	4,8	5,0	4,0
Видатки Зведеного бюджету	млрд. грн.	175,3	226,0	309,2	322,3	339,7
	% від ВВП	32,2	31,4	32,6	36,3	31,5
Поточні видатки зведеного бюджету	% від ВВП	27,7	26,0	28,2	34,3	28,5
Капітальні видатки зведеного бюджету	% від ВВП	4,5	5,4	4,3	2,0	3,0
Баланс Зведеного бюджету (без врахування коштів на рекапіталізацію банків)	% від ВВП	-0,7	-1,1	-1,5	-5,4	-2,9
Надходження від приватизації	млрд. грн.	3,8	2,2	0,5	5,0	8,0

Таблиця 4. Платіжний баланс

		2006	2007	2008E	2009E	2010F
Баланс поточного рахунку	млрд. дол. США	-1,6	-5,9	-12,9	-1,9	0,7
	% від ВВП	-1,5	-4,2	-7,2	-1,7	0,5
Експорт товарів	млрд. дол. США	38,9	49,8	67,7	40,5	47,8
Імпорт товарів	млрд. дол. США	-44,1	-60,4	-84,7	-45,4	-52,4
Баланс послуг	млрд. дол. США	2,1	2,7	2,4	2,7	3,5
Баланс рахунку капіталу та фінансових операцій	млрд. дол. США	3,9	15,8	9,5	-8,0	-1,1
Прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	5,7	9,2	9,7	5,0	8,0
Портфельні інвестиції	млрд. дол. США	3,6	5,8	x	-2,0	1,8
Інші інвестиції	млрд. дол. США	-5,4	0,8	x	-11,0	-10,9

Таблиця 5. Монетарні агрегати та ІЦЦ

		2006	2007	2008E	2009E	2010F
Грошова маса (M2)	млрд. грн.	259,4	391,3	512,5	510,5	558,3
	% дпр	34,3	50,8	31,0	-0,4	9,4
Індекс споживчих цін (ІЦЦ)	% дпр, сер.	8,0	12,8	25,2	15,9	14,1
	% дпр, кін. року	11,6	16,6	22,3	14,6	12,1
Обмінний курс (офіційний)	дол. США, сер.	5,05	5,05	5,27	8,02	8,03
	дол. США, кін. року	5,05	5,05	7,70	8,41	7,80

Примітка: E – оцінка, F – прогноз, дпр - до попереднього року

Джерело: Державний комітет статистики, НБУ, Державне казначейство, розрахунки та прогнози ІЕД

Контакти:

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
<http://www.ier.kiev.ua>

Голова Правління - Директор

Ігор Бураковський
burakovsky@ier.kiev.ua

Виконавчий директор

Оксана Кузяків
kuziakiv@ier.kiev.ua

Директор з наукової роботи

Вероніка Мовчан
movchan@ier.kiev.ua

Німецько-Український Аграрний Діалог

Хайнц –Вільгельм Штрубенхофф
Голова проекту
Strubenhoff@ier.kiev.ua

Ірина Славінська
slavinska@ier.kiev.ua

Олег Нів'євський
nivyevs'kiy@ier.kiev.ua

Юстина Ярошевська
Jaroszevska@ier.kiev.ua

Анна Кузнецова
Kuznetsova@ier.kiev.ua

Сергій Кандул
kandul@ier.kiev.ua

Центр економічних досліджень

Олександра Бетлій
betliy@ier.kiev.ua

Віталій Кравчук
Kravchuk@ier.kiev.ua

Дмитро Науменко
naumenko@ier.kiev.ua

Ольга Мегада
megeda@ier.kiev.ua

Роман Возняк
voznyak@ier.kiev.ua

Алла Кобилянська
kobylyanskaya@ier.kiev.ua

Катерина Куценко
kutsenko@ier.kiev.ua

Катерина Пількевич
pilkevich@ier.kiev.ua

Наталія Сисенко
sysenko@ier.kiev.ua

Анна Чухай
chukhai@ier.kiev.ua

Центр політичних досліджень

Євгеній Раздорозний
razdorozhny@ier.kiev.ua

Катерина Шинкарук
shynkaruk@ier.kiev.ua

Центр досліджень сучасного суспільства

Ірина Федець
fedets@ier.kiev.ua

Яна Дворак
dvorak@ier.keiv.ua

Застереження

Макроекономічний прогноз України, підготовлений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Будь-які показники та оцінки, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент оприлюднення та можуть бути змінені без попередження. Погляди, висловлені в роботі, можуть відрізнятись від точки зору уряду країни, бізнесових структур та дослідницьких інститутів з огляду на відмінності у припущеннях та/або методології прогнозу. Незважаючи на докладені зусилля під час підготовки цього прогнозу, ми не можемо гарантувати його точність або повноту на час його публікації. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій не стверджує, що наведена інформація є точною чи повною. Ми не надаємо будь-яких гарантій щодо корисності цього звіту при його використанні для якихось певних цілей. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи іншу шкоду, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Даний звіт, повністю чи частково, не може бути відтворений, розповсюджений або опублікований жодною особою для будь-яких цілей без попереднього дозволу Інституту. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

ПУБЛІКАЦІЇ ІНСТИТУТУ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Місячний економічний моніторинг України (МЕМУ) з додатком

МЕМУ містить місячний огляд і короткий аналіз ключових заходів економічної політики та статистичних даних, які були оприлюднені протягом попереднього місяця. Додаток до МЕМУ містить розширеним аналіз однієї важливої події в українській економіці. Інститут випускає 12 випусків МЕМУ на рік, які доступні на умовах передплати.

Макроекономічний прогноз України

Макроекономічний прогноз України включає прогноз ВВП та його компонентів, фіскальних індикаторів, платіжного балансу, інфляції, обмінного курсу на поточний та наступні роки. Випускається 12 випусків на рік – 4 квартальні випуски та 8 оновлень з короткими коментарями, – які доступні на умовах передплати.

Моніторинг інфраструктури України (МІУ)

МІУ є щорічним звітом, який містить дані про стан реструктуризації шести секторів інфраструктури в Україні. Інформацію представлено у стандартизований спосіб, який дозволяє порівнювати зміни у відповідних галузях. Розглянуті показники є якісними та розділяються на три загальні категорії: (1) комерціалізація, (2) тарифна реформа, (3) регуляторний та інституційний розвиток. Двадцять один індикатор дозволяють проводити економічний та стратегічний аналіз на різних рівнях узагальнення. У вільному доступі.

Економічні Підсумки для України

Економічні підсумки містить огляд і короткий аналіз ключових економічних показників та заходів економічної політики року. Публікується в січні, використовуючи наявні дані та річні оцінки, та оновлюється у травні, коли оприлюднюється переважна більшість даних щодо минулого року. Публікація доступна на основі передплати.

Дослідження ділової активності

Дослідження ділової активності складаються з двох окремих опитувань. Перше дослідження – промисловість – здійснюється на основі опитування керівників підприємств переробної промисловості. Друге – банки – основане на опитуванні керівників банків. Щороку публікується чотири випуски Досліджень ділової активності для кожного з секторів, які доступні на умовах передплати.

Консультативні роботи

Консультативні роботи є спільним продуктом Німецької консультативної групи з питань економічних реформ в Україні та ІЕД, метою якого є надання рекомендацій щодо економічної політики для українських політиків. Рекомендації розробляються на основі детального аналізу ситуації в Україні, сучасної економічної теорії та найкращих міжнародних прикладів. Роботи доступні для політиків та – через певний час – для громадськості. Перелік нещодавно завершених консультативних робіт включає:

- «Газовий» виклик щодо забезпечення транзиту природного газу і стабілізації внутрішнього ринку в Україні, Фердінанд Павел, Дмитро Науменко, консультативна робота РР 04, липень 2009 року
- Тільки швидка приватизація «Укртелекому» зможе забезпечити подальший розвиток сектору телекомунікацій в Україні, Ларс Хандріх, консультативна робота РР 03, липень 2009 року
- Як розвинути ринок державних запозичень для дрібних інвесторів? Роберт Кірхнер, Рікардо Джуччі та Віталій Кравчук, консультативна робота РР 02, липень 2009 року
- Роль торгівельної політики в скороченні дефіциту рахунку поточних операцій в Україні – міжнародний досвід, Крістіан Хелмерс, Вероніка Мовчан, Рікардо Джуччі, Катерина Куценко, консультативна робота РР 01, березень 2009 року
- Створення ринку валютних деривативів в Україні: порядок заходів, Роберт Кірхнер, Рікардо Джуччі та Алла Кобилянська, консультативна робота РР 09, січень 2009 року
- Оцінка наслідків тривалого економічного спаду на пенсійне страхування в Україні: сподіваємось на краще, але готуємось до найгіршого! Ларс Хандріх, Олександра Бетлій, консультативна робота РР 09, Грудень 2008 року
- Депозитне страхування в Україні: Час для Реформи?, Роберт Кірхнер, Рікардо Джуччі, консультативна робота РР 08, Листопад 2008 року
- Принципи і способи функціонування адресної соціальної допомоги: рекомендації для України, Ларс Хандріх, Олександра Бетлій, консультативна робота РР 07, Жовтень 2008 року